การใช้ประโยชน์ต้นและเปลือกฝักข้าวโพดหวานสำหรับเลี้ยงสัตว์

เกียรติศักดิ์ กล่ำเอม
สำนักพัฒนาอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์

ต้นข้าวโพดหวานเป็นเศษวัสดุเหลือใช้ที่น่าสนใจอีกชนิดหนึ่ง ต้นข้าวโพดหวานสามารถปลูกได้ตลอดทั้งปีโดยเฉพาะในแหล่งที่มีน้ำและดินอุดมสมบูรณ์ การเก็บเกี่ยวฝักข้าวโพดหวานเก็บเมื่อต้นข้าวโพดมีอายุประมาณ 75-85 วัน ซึ่งต้นและใบยังเขียวอยู่ จึงสามารถนำมาเป็นอาหารหยาบเลี้ยงสัตว์ได้เป็นอย่างดี แม้จะมีวัตถุแห้งและเยื่อใยอยู่สูง สำหรับเปลือกฝักและไหม ที่เหลือทิ้งจากอุตสาหกรรมการทำข้าวโพดอ่อนกระป๋องจะมีมาก สภาพของเปลือก ลักษณะอ่อนนุ่ม รสหวาน สัตว์ชอบกิน มีคุณค่าทางอาหารสัตว์สูงเทียบเท่าหญ้าสด

คุณค่าทางอาหาร

ต้นข้าวโพดหวาน มีวัตถุแห้งร้อยละ 31.00 โปรตีนร้อยละ 4.20 NDF ร้อยละ 57.80 เนื่องจากต้นข้าวโพดหวานมีปริมาณค่อนข้างมากในช่วงฤดูฝน ซึ่งมีหญ้าอุดมสมบูรณ์ เกษตรกรอาจเก็บถนอมต้นข้าวโพดไว้ในรูปของการหมัก และเก็บไว้ใช้ในยามขาดแคลน ซึ่งจะช่วยให้แก้ไขปัญหาการขาดแคลนอาหารหยาบได้เป็นอย่างดีในช่วงฤดูแล้ง

สำหรับเปลือกฝักมีโปรตีนสูงถึงร้อยละ 12.60 มีเยื่อใยร้อยละ 21.00 แม้จะมีความชื้นสูงถึงร้อยละ 82.00 ใช้เป็นอาหารสัตว์เคี้ยวเอื้องได้ดี โดยโคจะกินได้เต็มที่ประมาณ 30-40 กิโลกรัมต่อตัวต่อวัน ทั้งในรูปสดและหมัก การผลิตข้าวโพดฝักอ่อนนี้จะได้เปลือกฝักคิดเป็นน้ำหนักสูงร้อยละ 80-90 ของทั้งฝัก นับว่ามีปริมาณมาก ส่วนไหมถึงแม้จะมีความชื้นสูงกว่าต้นและเปลือก แต่พบว่าไหมมีโปรตีนสูงถึง ร้อยละ 17.10 และมีเยื่อใยต่ำร้อยละ 9.70

การใช้ต้นและเปลือกฝักข้าวโพดหวานเลี้ยงสัตว์

ต้นและเปลือกฝักข้าวโพดหวาน ใช้เป็นแหล่งอาหารหยาบสำหรับโคเนื้อ โคนม ใช้ได้ทั้งในรูปสดหมัก และสัตว์จะกินได้มากถ้าสับ หรือหั่นเป็นชิ้นเล็กลง ใช้ร่วมกับหญ้าสด หรือใช้ต้นกับเปลือกผสมกันก็ได้

ตารางที่ 1 ส่วนประกอบทางเคมีของเศษเหลือจากข้าวโพดหวานและข้าวโพดฝักอ่อน

ส่วนประกอบ (% โดยน้ำหนักแห้ง)	ต้นข้าวโพดหวาน	ต้นข้าวโพดฝักอ่อน	เปลือกฝัก	ไหม
วัตถุแห้ง	25.5	25.3	18.0	12.4
โปรตีน	8.60	8.8	12.6	17.1
เยื่อใย	27.20	26.8	21.0	9.7
ไขมัน	2.30	0.9	1.8	2.6
เถ้า	8.10	7.5	5.2	5.9
NFE	53.80	55.0	58.3	64.7
ADF	34.60	37.2	27.3	13.9
NDF	61.00	61.7	60.6	38.4
ลิกนิน	-	3.8	1.6	1.9
แคลเซียม	-	0.4	0.1	-
ฟอสฟอรัส	-	0.2	0.4	-

ที่มา : สุมน โพธิ์จันทร์ (2553)